

Prvotní Historie

Třetí Lekce

Svět Násilí

Manuskript

thirdmill

Biblical Education. For the World. For Free.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována v jakékoli formě nebo jakýmkoli způsobem za účelem zisku, s výjimkou stručných citací pro účely recenzí, komentářů nebo vědecké práce, bez písemného souhlasu vydavatele, společnosti Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

Pokud není uvedeno jinak, všechny citáty z Písma pocházejí z Českého Studijního Překlada. Použito se svolením KMS a Nadačního fondu ČSP.

O SPOLEČNOSTI THIRDMILL

Thirdmill je nezisková evangelikální křesťanská služba, která byla založena v roce 1997 a jejímž cílem je poskytovat:

Biblické vzdělávání celému světu zdarma.

Naším cílem je nabídnout bezplatné křesťanské vzdělávání statisícům pastorů a křesťanských vedoucích po celém světě, kteří nemají dostatečné vzdělání pro službu. Tento cíl naplňujeme tím, že vytváříme a celosvětově šíříme bezkonkurenční multimediální seminární kurikulum v angličtině, arabštině, mandarínštině, ruštině a španělštině. Naše lekce jsou také překládány do více než tuctu dalších jazyků prostřednictvím našich partnerských služeb. Učební plán se skládá z graficky zpracovaných videí, tištěných instrukcí a internetových zdrojů. Je navržen tak, aby jej mohly používat školy, skupiny i jednotlivci, a to jak online, tak ve vzdělávacích komunitách.

V průběhu let jsme vyvinuli vysoce nákladově efektivní metodu tvorby oceňovaných multimediálních lekcí s nejlepším obsahem a kvalitou. Naši autoři a redaktori jsou teologicky vzdělaní pedagogové, naši překladatelé jsou teologicky zdatní rodilí mluvčí cílových jazyků a naše lekce obsahují poznatky stovek uznávaných profesorů seminářů a pastorů z celého světa. Kromě toho naši grafici, ilustrátoři a producenti dodržují nejvyšší výrobní standardy a používají nejmodernější vybavení a technologie.

Pro dosažení našich distribučních cílů Thirdmill navázal strategická partnerství s církvemi, semináři, biblickými školami, misionáři, křesťanskými vysílacími společnostmi a poskytovateli satelitní televize a dalšími organizacemi. Tyto vztahy již vedly k distribuci bezpočtu videolekcí domorodým vedoucím, pastorům a studentům seminářů. Naše webové stránky také slouží jako distribuční cesty a poskytují další materiály, které doplňují naše lekce, včetně materiálů o tom, jak založit vlastní vzdělávací společenství.

Společnost Thirdmill je daňovým úřadem uznána jako korporace 501(c)(3). Jsme závislí na štedrých příspěvcích církví, nadací, podniků a jednotlivců, které lze odečíst z daní. Další informace o naší službě a informace o tom, jak se můžete zapojit, najdete na [adrese](http://www.thirdmill.org) www.thirdmill.org.

Obsah

ÚVOD	1
LITERÁRNÍ STRUKTURA	1
Rané Násilí a Naděje	1
Vyprávění	2
Genealogie	3
Pozdější Násilí a Naděje.....	4
Synové Boží.....	4
Nefilim.....	5
Doslov.....	6
PŮVODNÍ VÝZNAM.....	6
Spojitosti.....	6
Rané Násilí a Naděje	7
Pozdější Násilí a Naděje.....	13
Důsledky.....	13
MODERNÍ APLIKACE	14
Inaugurace	14
Násilí.....	14
Vysvobození	15
Trvání	16
Trvající Násilí.....	16
Trvající Víra	16
Dovršení	17
Konec Násilí	17
Konečné Vysvobození.....	17
ZÁVĚR	18
SLOVNÍČEK	20

Prvotní Historie

Třetí Lekce

Svět Násilí

ÚVOD

Všimli jste si někdy, jak se malé děti často nebojácně pouštějí do nebezpečných situací? Bezstarostně vcházejí doprostřed ulice. Bez omezitelnosti berou do ruky ostré nože. A někdy dokonce přistoupí přímo k cizím lidem, vezmou je za ruce a začnou s nimi odcházet -- zcela bez ohledu na to, jaké násilí mohou představovat jiní lidé.

Ale dospělí samozřejmě vědí, že svět je plný nejrůznějších potíží. Přírodní katastrofy ničí životy a majetek. Nemoci přinášejí utrpení. Stroje nám mohou ublížit. A víme, že možná největší nebezpečí ze všech představují ostatní lidé. Muži a ženy se dopouštějí násilných činů, útoků, vražd a válek na svých bližních. Pokud známe historii lidstva nebo pokud jen věnujeme pozornost současným událostem, je téměř nemožné popřít, že lidé naplnili tento svět násilím.

Tuto lekci jsme nazvali „Svět plný násilí“ a podíváme se na Genesis 4:1-6,8, kde Mojžíš popisuje problémy a násilí, které se ve světě odehrály krátce po pádu lidstva do hříchu. Mojžíš v těchto kapitolách popisuje, jak lidé začali svět naplňovat násilím a jak na tyto problémy reagoval Bůh. Budeme se zabývat třemi aspekty této části knihy Genesis: za prvé se podíváme na literární strukturu tohoto materiálu; za druhé se zaměříme na původní význam těchto kapitol; a za třetí prozkoumáme, jak nás Nový Zákon učí aplikovat tyto pasáže v naší době. Nejprve se podíváme na literární strukturu Genesis 4:1-6:8.

LITERÁRNÍ STRUKTURA

Tyto kapitoly knihy Genesis se týkají řady různých témat a zahrnují jak vyprávění, tak rodokmeny. Tato složitost v nás nyní často vyvolává dojem, že kapitoly do sebe příliš nezapadají. Když však tuto část Genesis prozkoumáme podrobněji, zjistíme, že se jedná o pečlivě vypracované literární dílo s jednotným cílem. Když se podíváme na Genesis 4:1-6:8, uvidíme, že se tato část Genesis dělí na dvě hlavní části. První oddíl tvoří 4:1-5:32 a nazvali jsme jej „rané násilí a naděje“. Druhý oddíl tvoří 6:1-8 a nazvali jsme jej „pozdější násilí a naděje“.

RANÉ NÁSILÍ A NADĚJE

Raný scénář násilí a naděje na vysvobození v Genesis 4-5 se dělí na čtyři části a tyto části tvoří dvě paralelní sady vyprávění a rodokmenů: 4:1-16 tvoří vyprávění, které je paralelní s druhým vyprávěním ve 4:25-26, a 4:17-24 tvoří rodokmen, který odpovídá druhému rodokmenu v 5:1-32 Tyto materiály prozkoumáme tak, že prozkoumáme

některé vztahy mezi odpovídajícími vyprávěními, a poté budeme věnovat pozornost paralelám mezi oběma rodokmeny.

Vyprávění

V první řadě Mojžíš začal příběhem o hříšném Kainovi v 4:1-16. Tato pasáž je známým záznamem o tom, jak Kain propukl v záchvat žárlivého hněvu a zavraždil svého bratra Ábela. Když se na tuto pasáž podíváme blíže, zjistíme, že se dělí na pět dramatických kroků. Příběh začíná tím, že Kain a Ábel spolu žijí v harmonii ve verších 1-2a. Přesto, když přejdeme na konec vyprávění v 16. verši, zjistíme, že okolnosti jsou zcela odlišné. Kain je sám, vyhnán z dobré země, od své rodiny a ze zvláštní Boží přítomnosti.

Druhý krok příběhu, který se nachází ve verších 2b-7, se dotýká událostí, které vedly Kaina k vraždě Ábela, konkrétně rozdílu mezi oběťmi, které každý z nich přinesl Bohu. Jednoduše řečeno, Bůh byl s Ábelovou obětí spokojen, ale Kainovu oběť odmítl. Bůh Kaina také varoval před mocí hříchu, který se ho snaží ovládnout, ale Kain tomu nevěnoval pozornost.

Třetí část tohoto vyprávění, verš 8, tvoří zlomový bod tohoto příběhu. V této části Kain zavraždil svého bratra Ábela. Kain a Ábel odešli z místa oběti na pole a tam, přesně jak Bůh varoval, Kaina ovládl hřích a učinil z něj prvního vraha v dějinách lidstva.

Čtvrtá část tohoto vyprávění se nachází ve verších 9-15 a popisuje prokletí a ochranu, kterou Bůh udělil Kainovi. Bůh na Kaina uvalil kletbu tím, že ho vyhnal, aby putoval daleko od země Eden, ale zároveň ho ochránil před útoky jiných lidí.

Vidíme tedy, že Genesis 4-5 začíná příběhem o Kainově hrozném hříchu. Ten byl natolik zkažený hříchem, že skutečně zavraždil svého spravedlivého bratra Ábela, a v důsledku toho mu bylo souzeno žít daleko od místa Božího požehnání.

Nyní, když jsme se seznámili se strukturou úvodního vyprávění v Genesis 4-5, bychom se měli věnovat druhému vyprávění, které se v těchto kapitolách objevuje, a to odpovídajícímu vyprávění v 4,25-26. Tato pasáž obrací pozornost od hříšného Kaina ke třetímu Adamovu synovi, spravedlivému Setovi.

Zpráva o spravedlivém Setovi se dělí na tři krátké kroky. Nejprve v 4,25 Eva porodí Seta. Druhý krok této zprávy se objevuje ve 4,26a, kde Mojžíš poznamenal, že Set měl také syna Enose. Z této události se nic moc neděje, ale Mojžíš po zprávě o Enosově narození učinil třetí krok ve 4,26b, kde přidal výmluvnou poznámku o duchovním charakteru této rodiny. Ve 4,26b Mojžíš napsal tato slova:

Tehdy začalo vzývání Hospodinova jména (Genesis 4:26b).

Jednoduše řečeno, Set a Enoš byli muži, kteří volali k Bohu v modlitbě. Na rozdíl od hříšného Kaina byli tito muži před Bohem spravedliví a tuto spravedlnost projevovali věrným uctíváním a modlitbou.

Genealogie

S ohledem na základní kontrasty těchto paralelních vyprávění bychom se nyní měli věnovat paralelním rodokmenům v kapitolách 4-5. Rodokmeny ve 4.-5. kapitole Genesis se často zdají být pouhými nejasnými záznamy o biologickém původu, a proto mnozí vykladači jejich význam přehlížejí. Při bližším pohledu na rodokmeny však zjistíme, že obsahují důležité informace, které posloužily Mojžíšovi při psaní této části prehistorie.

Na jedné straně první rodokmen zaznamenává Kainův hříšný původ v 4:17-24. V těchto verších Mojžíš vyjmenovává řadu Kainových potomků a zamýšlí se nad tím, jak hřích proměnil tento rod v pyšný, vychloubačný a hrozivý klan.

Druhý rodokmen se skládá ze Setova spravedlivého rodu v 5:1-32. V této pasáži Mojžíš zaznamenal řadu důležitých jmen v Setově rodině. Na rozdíl od Kainovy linie však tato rodina zůstala spravedlivá a věrná.

Jedním ze způsobů, jak můžeme tento záměr vidět, je všimnout si způsobu, jakým Mojžíš do obou seznamů zařadil dvě jména. Jak Kainův rodokmen, tak rodokmen Setův obsahují jména Henoch a Lámech a Mojžíš tyto muže výslovně staví do protikladu. Nejprve se zamysleme nad tím, co Mojžíš řekl o dvou mužích jménem Henoch. Na jedné straně v Genesis 4:17 čteme tato slova o Kainově potomkovi Henochovi:

Pak [Kain] stavěl město a nazval jméno toho města podle jména svého syna Henocha (Genesis 4:17).

Kain a jeho syn Henoch se pyšně vyvyšovali tím, že pojmenovali město po Henochovi. Význam této poznámky si můžeme uvědomit, když si všimneme, co Mojžíš napsal o Henochovi ze Setovy linie. V 5:24 se Mojžíš vyjádřil o Setově Henochovi takto:

Henoch chodil s Bohem, ale pak už nebyl, protože ho Bůh vzal (Genesis 5:24).

Těžko bychom si představili výraznější kontrast mezi dvěma muži, než jaký zde nacházíme mezi hříšným Henochem a spravedlivým Henochem.

Kromě kontrastu mezi dvěma muži jménem Henoch se Mojžíš zmiňuje také o Lámechovi v Kainově linii a Lámechovi v linii Setově. Mezi těmito dvěma muži opět vystupují silné kontrasty. Na jedné straně byl Kainův Lámech strašnou postavou. Genesis 4:23-24 uvádí, že Lámech byl vrah a na své vražedné činy byl velmi pyšný.

Naproti tomu, aby ukázal charakter Setova Lámecha, zaznamenal Mojžíš v 5:29 Lámechova slova při narození jeho syna:

[Lámech] dal mu jméno Noe se slovy: Ten nám dá odpočínutí od našeho díla a od námahy našich rukou, od země, kterou Hospodin proklel. (Genesis 5:29).

Jak bylo v biblických dobách zvykem, pojmenoval Setův syn Lámech svého syna jako modlitbu k Bohu, v níž vyjádřil naději, že jeho syn Noe přinese vysvobození z hrozného stavu života, který začal, když Bůh proklel zemi ve dnech Adama a Evy.

Nyní, když jsme si všimli, jak Genesis 4-5 vyjadřuje vzorec raného násilí a naděje na vysvobození, měli bychom se věnovat druhému scénáři násilí a naděje, jak se objevuje v Genesis 6:1-8.

POZDĚJŠÍ NÁSILÍ A NADĚJE

Když se na tyto verše podíváme podrobněji, zjistíme, že 6:1-8 se dělí na tři části: první, verše 1-3, se týkají postav známých jako „synové Boží“. Za druhé, verše 4-7 se zaměřují na další postavy známé jako „nefilim“. Po těchto dvou krocích přidal Mojžíš ve verši 8 doslov, v němž se opět zmiňuje o Noemovi, člověku, v němž byla naděje na vysvobození.

Synové Boží

Dva hlavní kroky těchto veršů popisují řadu hrozivých událostí, které se odehrály na zemi, a poté odhalují, jak Bůh na tyto události reagoval. Podívejme se nejprve na hrozbu Božích synů a na Boží reakci v 6:1-3.

Tyto verše bohužel patří k nejobtížněji interpretovatelným v knize Genesis. Potíže se týkají především 2. verše, kde čteme tato slova:

Synové Boží viděli, že lidské dcery jsou hezké, a brali si za ženy všechny, které si přáli (Genesis 6:2).

Mojžíš přesně nevysvětlil, kdo jsou tyto synové Boží a dcery lidské. Zřejmě očekával, že jeho původní čtenáři pochopí, co tím myslel. Moderním čtenářům se však nepodařilo identitu těchto postav bez pochybností vyřešit.

V historii výkladu byly navrženy tři rozumné identifikace. Za prvé, Boží synové mohou být Sethité, kteří se oženili s ženami pocházejícími z Kaina. Tento výklad má jisté opodstatnění vzhledem ke kontrastům, které jsou mezi Kainovci a Setovci stanoveny v kapitolách 4-5 knihy Genesis. Druhou možností je, že Boží synové mohli být andělé a lidské dcery byly pouhými lidmi. Tento názor má také jisté opodstatnění, protože andělé jsou ve Starém Zákoně často nazýváni „Božími syny“ v pasážích, jako je Job 1,6 a Žalm 29,1. V tomto případě se jedná o „syny Boží“. Třetí možností je chápat Boží syny jako krále nebo šlechtice, kteří si brali selské ženy. I tento pohled má své opodstatnění, protože na starověkém Blízkém východě byli králové často nazýváni Božími syny, stejně jako je Davidův syn nazýván Božím synem ve 2 Samuelově 7:14 a v Žalmu 2:7. V tomto případě se jedná o „Božího syna“. Ačkoli zde dáváme přednost tomuto třetímu výkladu, neměli bychom být dogmatictí ohledně žádného konkrétního stanoviska.

I když si nemůžeme být jisti, kdo tyto postavy byly, můžeme si být jistější tím, co dělaly. Vzpomeňte si, že v Genesis 6:2 čteme, že:

Synové Boží ... brali si za ženy všechny, které si přáli (Genesis 6:2).

To není ve Starém Zákoně běžný výraz pro legitimní manželství a silně to

naznačuje, že ženy ani jejich rodiny s těmito vztahy nesouhlasily. Boží synové, kteří mohli být mocnými šlechtici, si spíše ženy brali násilím bez jejich souhlasu. Zdejší jazyk může dokonce znamenat, že Boží synové tyto ženy skutečně znásilňovali podle své vůle. V každém případě násilí, které bylo dříve ilustrováno na Kainových činech a činech jeho potomků, zasáhlo další oblast života -- znásilňování žen.

Poté, co Mojžíš popsal hrozbu Božích synů, přešel ke svému hlavnímu zájmu -- Boží reakci na tyto události. Tato slova čteme v Genesis 6:3:

Můj duch nebude v člověku přebývat navěky, protože je tělo. Jeho dnů bude sto dvacet let (Genesis 6:3).

Bůh byl unaven tím, jak hřích stále přináší lidstvu násilí, a prohlásil, že tuto zkaženost nebude tolerovat navždy. Přesto se Bůh milostivě rozhodl dopřát lidstvu ještě sto dvacet let, než vykoná svůj soud.

Druhý soubor činů na zemi a božské reakce se objevuje v Genesis 6:4-7, ve vyprávění o Nefilim.

Nefilim

Ve 4. verši nejprve čteme o další hroživé okolnosti, která se objevila:

V oněch dnech byli na zemi obři -- a také potom, když synové Boží vcházeli k lidským dcerám a ty jim rodily; to jsou ti dávní hrdinové, věhlasní muži.(Genesis 6:4).

Některé Bible jednoduše se drží Septuaginty a překládají hebrejské slovo „nefilim“ jako „obři“. Tento překlad je však nešťastný, protože nevyjadřuje konotace tohoto slova. Názory vědců se rozcházejí v přesném významu tohoto pojmu, ale s největší pravděpodobností se jedná o silné válečníky nebo vojevůdce.

V této pasáži Mojžíš tyto nefilim výslovně popisuje jako „staré hrdiny, slavné muže“. Termín „hrdinové“, hebrejsky *hagiborim* (הַגִּבּוֹרִים), označuje válečníky nebo silné vojáky. V tomto kontextu je třeba vojenskou proslulost nefilů chápat negativně. Tito muži byli známí pro své vykořisťovatelské válečnictví a násilí, když působili hrůzu svému okolí. Násilí, které začalo, když Kain zabil svého bratra Ábela, a pokračovalo v Kainově potomkovi Lámechovi, nyní dosáhlo ještě větších rozměrů, protože tito nefilští vojáci vyhrožovali násilím na každém kroku. Jak čteme v pátém verši:

I viděl Hospodin, jak mnoho je na zemi lidského zla a že všechno zaměření úmyslů jejich srdce je napořád jenom zlé (Genesis 6:5).

S příchodem Nefilim dosáhla zkaženost lidského rodu takových rozměrů, že lidstvo zcela ovládl hřích. Důsledek vidíme ve verších 6-7:

Hospodin litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Hospodin řekl: Vyhladím z povrchu země člověka, kterého jsem stvořil,

vyhledám člověka i zvěř, plazy i nebeské plectvo, protože lituji, že jsem je učinil (Genesis 6:6-7).

Bůh viděl, jak Nefilim terorizují jeho svět, a rozhodl se, že je čas zasáhnout masivním celosvětovým zničením.

Doslov

Naštěstí Genesis 6:1-8 nekončí slovy o soudu. Místo toho Mojžíš v souladu se zastřešujícími vzorci této části prehistorie přidal v 8. verši doslov plný naděje. Tam čteme, že i když se Bůh rozhodl lidstvo zničit kvůli zkaženosti způsobené hříchem, byl tu jeden člověk, který poskytl naději:

Ale Noe našel milost v Hospodinových očích (Genesis 6:8).

Těmito několika slovy Mojžíš dokončil scénář hrozby a naděje na vysvobození. Zničení násilného, hříšného lidstva prostřednictvím potopy by ve skutečnosti vedlo k vysvobození budoucích generací.

Z našeho zkoumání literární struktury Genesis 4:1-6,8 vyplývá, že tyto kapitoly v Genesis se zaměřují na dvě hlavní témata: zaprvé se soustředí na hrozbu násilí ze strany těch, kteří se vzbouřili proti Bohu v době Kaina a jeho potomků; zadruhé se zaměřují na hrozbu hříšných lidí v době Božích synů a Nefilim. V obou případech však Mojžíš naznačil, že Bůh přinese vysvobození prostřednictvím jednoho zvláštního Setova syna, muže jménem Noe.

Nyní, když jsme se seznámili se základní strukturou a hlavními problémy této části knihy Genesis, můžeme si položit druhou otázku. Jaký byl původní význam těchto kapitol? Co Mojžíš sděloval Izraelitům, když je vedl z Egypta do zaslíbené země?

PŮVODNÍ VÝZNAM

Abychom pochopili původní význam této části prehistorie, pomůže nám zamyslet se nad dvěma věcmi: zaprvé uvidíme, jak Mojžíš propojil tuto část svých prehistorie se zkušeností Izraele, a zadruhé prozkoumáme důsledky těchto souvislostí pro původní Mojžíšovy izraelské čtenáře. Podívejme se nejprve na to, jak Mojžíš tyto kapitoly propojil se zkušenostmi Izraelitů, které vedl.

SPOJITOSTI

Mojžíš propojil tyto kapitoly své pravěké historie se současným světem tím, že popsal násilí v raných dějinách lidstva způsobem, který se velmi podobal zkušenostem s násilím, které zažil Izrael. Tím poukázal na to, že problémy, kterým Izrael čelil, byly

velmi podobné problémům pravěkého světa.

Abychom prozkoumali, jak Mojžíš tyto podobnosti vytvořil, podíváme se ještě jednou na dvě hlavní části knihy Genesis 4:1-6:8: první scénář raného násilí a naděje na vysvobození v kapitolách 4-5 a druhý scénář pozdějšího násilí a naděje na vysvobození v 6:1-8. Podívejme se nejprve na to, jak Genesis 4-5 souvisí se zkušeností Izraele.

Rané Násilí a Naděje

Když se podíváme na charakteristiku zlých a spravedlivých v Genesis 4-5, je zřejmé, že Mojžíš tuto látku utvářel tak, aby si jeho čtenáři spojili Kaina a jeho rodinu s Egyptany a aby si spravedlivého Ábela, Seta a Sety spojili se sebou jako s Božím lidem. Jak Mojžíš tyto souvislosti vytvořil?

Vyprávění. Začneme příběhem hříšného Kaina v Genesis 4:1-16. Mojžíš se v tomto příběhu zaměřil na nejméně pět obav, které Izraelcům umožnily propojit tuto pasáž s jejich vlastní dobou. V první řadě Mojžíš zmínil povolání Kaina a Ábela, aby tyto asociace vytvořil. Poslechněte si, jak byli Kain a Ábel zpočátku rozlišováni v Genesis 4:2:

Ábel se stal pastýřem ovcí, ale Kain se stal rolníkem (Genesis 4:2).

Jak vyplývá z této pasáže, Kain byl usedlý zemědělec, farmář, zatímco Ábel byl pastýř. Ve starověku i v moderní době bylo běžné, že mezi usedlými, zemědělsky založenými společnostmi a kočovnými pastevcí vznikalo napětí. A jak naznačuje samotná kniha Genesis, Mojžíš a Izraelité si byli tohoto druhu napětí dobře vědomi a věděli, jak vedlo k vážným zkouškám během jejich pobytu v Egyptě. V Genesis 46:33-34 Josef takto poučil své bratry, když přišli do Egypta:

A když vás farao zavolá a zeptá se, jaké je vaše zaměstnání, řeknete: Tvoji otroci jsou od svého mládí až dosud lidé zabývající se dobyt看em, my i naši otcové, to abyste mohli zůstat v zemi Gošenu. Všichni pastýři ovcí jsou totiž Egyptanům odporní (Genesis 46:33-34).

Josefovy pokyny nám zde dávají nahlédnout, proč Mojžíš zmínil, že Kain byl rolník a Ábel pastýř. Chtěl, aby si jeho izraelští čtenáři spojili Kaina, zemědělce, s Egyptany, a chtěl, aby se Izraelci spojili s Ábelem, obětovaným pastýřem.

Druhá souvislost mezi tímto příběhem a původním Mojžíšovým publikem se objevuje v motivu obětí, které přinesli Kain a Ábel. Jak vypráví Genesis 4, Bůh odmítl Kainovu oběť, ale s Ábelovou obětí byl spokojen. Důvod Božího rozlišování mezi těmito oběťmi je jasně vyjádřen v Genesis 4,3-4, kde čteme tato slova:

Kain přinesl z plodů země obětní dar Hospodinu. I Ábel obětoval, avšak on přinesl z prvorozených svého stáda a z nich ty tučné části. (Genesis 4:3-4).

Všimněte si, jak Mojžíš popsal oběti. Ve 3. verši uvedl, že Kain obětoval „něco z plodů země“, ale ve 4. verši napsal, že Ábel obětoval „tučné díly z prvorozených ze svého stáda“. Toto rozlišení je velmi důležité. Kain prostě přinesl veškeré plody svého pole, které náhodou nasbíral. Jeho uctívání bylo přinejlepším nominální, protože si pro Boha nevyhradil to nejlepší ze své úrody. Ábel však s upřímným srdcem naplnil Boží Zákon tím, že přinesl tučné části (které byly vysoce ceněny pro starozákonní oběti) z prvorozených ze svého stáda (což byla podle Mojžíšova Zákona ta nejcennější zvířata). Kainova oběť byla jen neupřímným rituálem. Naproti tomu Ábel nabídl Bohu upřímnou oddanost.

Mojžíš také použil toto rozlišení mezi Kainovými a Ábelovými oběťmi, aby vyvodil další asociace s Egyptany a Izraelem. Toto pozadí je nápadné, když si uvědomíme, že Mojžíš se nejprve obrátil na faraóna, aby ho požádal o propuštění Izraele, protože chtěl přinést oběti Jahvemu. Jak čteme v Exodu 5:3, Mojžíš a Áron řekli faraonovi tato slova:

Setkal se s námi Bůh Hebrejů. Dovol, ať jdeme třídní cestou do pustiny a obětujeme Hospodinu, svému Bohu (Exodus 5:3).

Faraon však jejich žádost odmítl. Jak Mojžíš zaznamenal ve 4. verši, faraon jim řekl:

Mojžíši a Árone, proč odvádíte lid od jejich díla? Jděte ke svým robotám! (Exodus 5:4).

Vidíme tedy, že stejně jako Kain zneuctil Boha svými nominálními oběťmi, ani Egyptané neprokazovali pravou úctu Bohu Izraele. Přesto stejně jako Ábel přinášel upřímné a přijatelné oběti, tak i Izraelité usilovali o pravé uctívání Hospodina. Tímto způsobem Mojžíš vytvořil další spojení Egypta s Kainem a Izraele s Ábelem.

Třetím způsobem, jak Mojžíš navázal na zkušenosti Izraele, byl motiv vraždy. Kain zavraždil svého bratra Ábela a význam této události je zřejmý, když si vzpomeneme na vraždy Izraelitů, k nimž došlo v Egyptě. V Exodu 1-2 čteme, že Egyptané Izraelity nejen přemáhali, ale mnoho z nich, včetně jejich malých dětí, aktivně zavraždili. Mojžíš tak rozvíjel ještě další asociace mezi Kainem a Egyptany, stejně jako mezi Ábelem a Izraelity.

Čtvrtým způsobem, jak Mojžíš vytvořil tyto asociace, byl popis Kainova umístění na zemi. Když Bůh proklel Kaina za vraždu Ábela, vyhnal Kaina z úrodné země. Jak čteme v Genesis 4:11-12:

A nyní budeš proklet a vyvržen ze země ... Když budeš obdělávat zemi, již ti nevydá svou sílu (Genesis 4:11-12).

Kain byl proklet, aby žil v místech, kde jeho zemědělství přináší jen velmi málo úrody. Tento popis Kainovy polohy dobře zapadá do Mojžíšova hodnocení egyptské země a země, kam vedl Izrael. Poslechněte si, jak Mojžíš v Deuteronomium 11:10-12 dává do kontrastu Kanaán a Egypt:

Neboť země, do které přicházíš, abys ji obsadil, není jako egyptská země,

z níž jste vyšli, kde zaseješ semeno a musíš šlapat a zavlažovat ji jako zelinářskou zahradu. Země, do které procházíte Jordánem, abyste ji obsadili, je zemí hor a údolí; pije vodu deště z nebe. Zemí, o kterou se stará Hospodin, tvůj Bůh. Oči Hospodina, tvého Boha, jsou na ni stále upřeny, od počátku až do konce roku (Deuteronomium 11:10-12).

Bůh poslal Kaina na místo daleko od Edenu, do Egypta, kde zemědělství vyžadovalo mnoho úsilí. Tato skutečnost byla dalším způsobem, jak si Mojžíšovi izraelští čtenáři měli Kaina spojit s Egyptany.

Pátým způsobem, jak Genesis 4-5 spojuje Kaina s Egyptem a Ábela s Izraelem, je téma Kainovy ochrany. Přestože Kain zabil svého bratra Ábela, Bůh ho stále chránil před újmou. Tato Boží slova čteme v Genesis 4:15:

Kdokoliv by Kaina zabil, přivodí si sedminásobnou pomstu (Genesis 4:15).

Bůh ochránil Kaina před újmou, i když byl vrah. Opět vidíme, že Mojžíš popsal tyto události tak, aby si je Izrael spojil s vlastní zkušeností v Egyptě. Bůh poskytl Egyptu velkou ochranu. Přestože vraždili a zasloužili si Boží soud, Bůh Egyptu po dlouhou dobu poskytoval zvláštní ochranu.

Vidíme tedy, že Mojžíš přinejmenším pěti způsoby vytvořil významné paralely mezi tímto pravěkým obdobím a zkušeností Izraele s exodem. Témata povolání, uctívání, vraždy, místa a ochrany naznačují, že Mojžíš chtěl, aby jeho izraelští čtenáři aplikovali tento příběh na svůj život tím, že Kaina spojí s Egyptany a Ábela se sebou samými jako s Božím lidem.

Nyní, když jsme viděli asociace vytvořené v příběhu o hříšném Kainovi, měli bychom přejít k paralelnímu vyprávění o spravedlivém Setovi v Genesis 4:25-26. Jak jsme viděli, Mojžíš se významně vyjádřil o Setovi a jeho synu Enošovi. V Genesis 4:26 čteme tato slova:

Tehdy začalo vzývání Hospodinova jména (Genesis 4:26).

Mojžíš tuto skutečnost o Setovi a jeho synovi uvedl proto, aby se jeho čtenáři ztotožnili nejen s Ábelem, ale také se Setem, Adamovým synem, který Ábela nahradil.

Set především používal božské jméno Jahve (Hospodin), které ho spojovalo s Izraelem. Zajímavé je, že kniha Exodus jasně ukazuje, že jméno Jahve se dostalo do popředí v Mojžíšových dnech. Například v Exodu 3:15 Bůh takto promluvil k Mojžíšovi:

Toto řekneš synům Izraele: Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův mě poslal k vám. Toto je mé jméno navěky, toto je mé připomenutí z generace na generaci (Exodus 3:15).

Ačkoli biblické záznamy naznačují, že jméno Jahve bylo používáno již od Setovy doby, v době Mojžíšově se toto jméno stalo hlavním jménem používaným pro Boha. Z tohoto důvodu se věrní Izraelité pod Mojžíšovým vedením mohli spojovat se spravedlivým Setem. Stejně jako on i oni si vážili jména Hospodin.

Za druhé, Izraelci se měli spojit se Setem prostřednictvím tématu modlitby. Tento motiv se objevuje také v Genesis 4:26, kde Mojžíš píše, že Setova rodina „začala vzývat jméno Hospodinovo“. Ve Starém Zákoně „vzývat Hospodinovo jméno“ často znamenalo volat o Boží pomoc v těžké chvíli nebo v nouzi. V tomto světle můžeme vidět, že Mojžíš vyvodil druhou souvislost s Izraelem ve své době. Ze zbytku Pentateuchu se dozvídáme, že Izrael během Exodu z Egypta volali k Hospodinu o pomoc v mnoha krizových situacích, podobně jako ho vzývali Set a Henoch.

Vidíme tedy, že Mojžíš vytvořil příběhy o hříšném Kainovi a spravedlivém Setovi tak, aby tvořily paralely s jeho současným světem. Chtěl, aby si jeho čtenáři všimli, že Egypťané jsou jako Kain. Chtěl také, aby si jeho čtenáři všimli, že oni sami jsou jako Ábel a Set.

S těmito základními souvislostmi můžeme přejít ke Kainovu a Setovu rodokmenu.

Genealogie. Jak uvidíme, Mojžíš tyto rodokmeny také utvářel tak, aby si Izraelci nadále spojovali Egypťany se zlými a sebe se spravedlivými. Aby podpořil svůj hlavní záměr, charakterizuje Genesis 4:17-24 Kainovu linii způsobem, který vyvolával nesporné asociace s Egyptem. Tato spojení se objevují nejméně šesti způsoby. Za prvé se Mojžíš zaměřil na Kaina jako na stavitele měst. Jak napsal v Genesis 4:17:

[Kain] pak stavěl město (Genesis 4:17).

Není třeba dodávat, že Izraelci dobře věděli, že Egypťané jsou skvělí stavitelé měst -- stavba měst pro Egypťany byla součástí toho, co Izraelci dělali, když byli otroky v Egyptě. Z tohoto důvodu mohla tato slova o Kainovi vyvolat silné asociace s Egypťany. Za druhé, měli bychom si také všimnout jména Kainova města. V Genesis 4:17 opět čteme tato slova:

Pak stavěl město a nazval jméno toho města podle jména svého syna Henocha (Genesis 4:17).

Izraelcům v Mojžíšových dobách tato skutečnost připomínala egyptskou praxi. Jak uvádí Mojžíš v Exodu 1:11:

Stavěli faraonovi města skladů Pitom a Rameses (Exodus 1:11).

Město Ramesse bylo pojmenováno na počest faraona Ramesse. Stejně jako Kain i Egypťané pojmenovávali města podle sebe pro svou slávu a čest. Kainův rodokmen tak vytvořil další spojení mezi Kainem a Egypťany.

Třetí souvislost mezi Kainovým rodem a Egyptem se objevuje v pýše, kterou Kainův potomek Lámech projevil při svém vražedném činu. Ve 4:23 čteme, že Lámech si před svými ženami skutečně zpíval oslavnou píseň:

Ádo a Silo, slyšte můj hlas! Ženy Lámechovy, naslouchejte mé řeči!
Neboť jsem zabil muže za svou modřinu (Genesis 4:23).

Lámechovo chlubení se vlastními zvěrstvy mělo v myslích starověkých Izraelitů také spojovat Lámecha s Egyptany. Izraelité by si byli docela dobře vědomi toho, že mnohé staroegyptské nápisy chválily faraony a jejich armády za jejich vražedné činy.

Čtvrtá asociace se objevuje v Mojžíšově pozornosti věnované smrti dětí. Poslechněte si znovu, co řekl Lámech. Ve 4:23 čtete:

Neboť jsem zabil muže za svou modřinu, chlapce za svůj šrám. (Genesis 4:23).

Hebrejský výraz „mladík“ se zde překládá jako „jeled“ (יָלֵד), což se často překládá jednoduše jako „chlapec“. Jedna z Lámechových obětí byla s největší pravděpodobností jen o málo víc než dítě. Jak všichni víme, v první kapitole knihy Exodus faraon nařídil usmrtit izraelské chlapce. Stejně jako Kainův Lámech i Egyptané zasáhli proti bezbranným Izraelcům, proti jejich dětem mužského pohlaví.

Pátá souvislost mezi Kainovou rodinou a Egyptany se objevuje v Lámechově nároku na zvýšenou ochranu. V Genesis 4:24 Lámech tvrdí, že se těší ještě větší ochraně než Kain:

Jestliže Kain bude pomstěn sedminásobně, Lámech sedmdesátisedminásobně (Genesis 4:24).

Stejně jako si Lámech myslel, že ho chrání Bůh, byli si i egyptští faraóni jisti ochranou svých bohů. Ve skutečnosti se po mnoho let jistě zdálo, že se Egyptané těší stále větší ochraně před škodami.

Za šesté bychom si měli všimnout kulturní vyspělosti Kainovy linie. Poslechněte si, jak jsou tito tři Kainovi bratři, Jabal, Jubal a Tubal-Kain, popsáni v Genesis 4:20-22:

Jábala, který se stal otcem těch, kdo bydlí ve stanu a chovají dobytek ...
Júbal ... se stal otcem všech hrajících na lyru a flétnu ... Túbal-kaina,
kováře všech bronzových a železných nástrojů (Genesis 4:20-22).

Těmito slovy Mojžíš charakterizoval Kainovu rodinu jako velmi kultivovanou. Jabal nebyl pouhým pastýřem, vynalezl chov zvířat. Jubal vynalezl hudbu a Tubal-Kain vynalezl důmyslnou metalurgii. Pro Izraelce v Mojžíšově době by bylo velmi obtížné přehlédnout toto spojení. Ve srovnání s jednoduchým, kočovným životním stylem izraelských patriarchů byla egyptská kultura velmi sofistikovaná. Mojžíš takto popsal hříšný Kainův rod, aby potvrdil asociaci, kterou chtěl, aby si jeho čtenáři vytvořili mezi Kainovým rodem a Egyptany.

Vidíme tedy, že Mojžíš přinejmenším šesti způsoby navázal spojení mezi Kainovým rodokmenem a Egyptany. Jeho popisy budování měst, pojmenovávání měst, pýchy při vraždění, násilí na dětech, božské ochrany a kulturní vyspělosti Kainovy rodiny měly za cíl vytvořit tato spojení.

Nyní bychom měli přejít k rodokmenu Seta v Genesis 5:1-32. Jak se dalo očekávat, Mojžíš sestavil Setův rodokmen tak, aby se jeho izraelští čtenáři ztotožnili se Setovým rodokmenem. Toto spojení bylo postaveno na nejméně čtyřech faktorech. V první řadě bychom si měli uvědomit, že na biologické úrovni izraelský národ pocházel

ze Setovy linie. V Genesis 5:32 čteme jména tří Noemových synů:

Když bylo Noemu pět set let, zplodil Noe Šéma, Cháma a Jefeta (Genesis 5:32).

Jméno Šém bylo pro Mojžíše obzvlášť důležité, protože Šém byl předkem Izraele. V moderních jazycích odvozujeme od jména Šém výraz „semitský“ nebo „semita“. Ačkoli ze Semova potomstva pocházely i jiné národy, Izraelité byli zvláštním Bohem vyvoleným národem a pocházeli z řad Semových potomků. V tomto prostém biologickém smyslu tedy Mojžíš spojil své izraelské čtenáře se Setovým rodokmenem.

Druhá souvislost mezi Setovou linií a Izraelem se objevuje v opakovaném zdůrazňování spravedlnosti Setových potomků. Setův rod je charakterizován jako věrný a spravedlivý. Například podle Genesis 5,24:

Henoch chodil s Bohem a už nebyl, protože ho Bůh vzal (Genesis 5:24).

V hebrejské Bibli se výraz „chodil s Bohem“ vyskytuje pouze v souvislosti s Henochem a Noemem. Přesto Mojžíš opakovaně, zejména v knize Deuteronomium, říká Izraeli, že mají být jako Henoch a chodit po cestách Hospodinových. Věrní Izraelité, kteří následovali Mojžíše, tak našli další bod ztotožnění se Setovou linií. Jejich cílem bylo být jako Henoch.

Třetí souvislost mezi Setovým rodokmenem a zkušeností Izraele se objevuje v Mojžíšově důrazu na počet Setovců. V Setově rodokmenu se dozvídáme, že jeho potomci byli poměrně početní. Mojžíš upozornil na početní nárůst Setovy rodiny tím, že zopakoval skutečnost, že se Setovcům narodili „další synové a dcery“. Ve skutečnosti tuto poznámku v Genesis 5 napsal devětkrát. Tento důraz na počet lidí v Setově rodu byl pro Mojžíšovy izraelské čtenáře významný, protože věděli, že Bůh jim početně velmi požehnal, když byli v Egyptě a během Exodu.

Na čtvrtém místě Mojžíš také zdůraznil dlouhý život, kterého se mnozí Setité těšili, aby Izrael spojil se Setity. Všichni například víme, že Setův potomek Metuzalém žil déle než kdokoli jiný v biblické historii. Podle Genesis 5:27 žil 969 let. Dlouhého života se dožilo i mnoho dalších Setitů. Mojžíšova pozornost věnovaná dlouhému životu Setova rodu byla důležitá, protože, jak naznačuje Mojžíšův Zákon, dlouhý život v zaslíbené zemi měl být cílem věrných v Izraeli. Tím, že Mojžíš poukázal na dlouhý život Setových potomků, navázal další spojení mezi Setovci a Izraelem.

Mojžíš tedy psal o raném násilí a naději na vysvobození v pravěku, aby si vytvořil pevné asociace se současným světem. Kain a jeho potomci měli být spojeni s Egypťany, kteří páchali násilí na Izraeli. A Ábel, Set a Setovi potomci měli být spojeni s Izraelity, kteří se stali obětmi egyptského násilí. Tato spojení byla jádrem Mojžíšovy strategie v této části jeho dějin.

Nyní, když jsme viděli, jak Mojžíš zpracoval svůj záznam o raném násilí a naději, měli bychom se krátce vrátit k Genesis 6:1-8 -- pozdějšímu násilí a naději na vysvobození.

Pozdější Násilí a Naděje

Podívejme se zejména na verš 6:4, kde Mojžíš tyto muže popisuje:

V oněch dnech byli na zemi obři -- a také potom, když synové Boží vcházeli k lidským dcerám a ty jim rodily; to jsou ti dávní hrdinové, věhlasní muži (Genesis 6,4).

Již jsme uvedli, že Nefilim byli mocní bojovníci, známí svými hrdinskými činy. Všimněte si však, že Mojžíš učinil o Nefilimh důležitou poznámku. Řekl, že Nefilim existovali na zemi v pravěku „a také později“.

Touto narážkou na nefilské bojovníky žijící po potopě Mojžíš svým izraelským čtenářům připomněl, že se s nefilim setkali již v nedávné historii. Jediné další místo, kde se v Bibli objevuje termín nefilim, je v Numeri 13:32-33. Tam zvědové, které Mojžíš poslal do Kanaánu, hlásili, že viděli Nefilim. Řekli tato slova:

Země, kterou jsme procházeli, abychom ji prozkoumali, je země požírající své obyvatele ... Viděli jsme tam obry ... připadali jsme si jako kobyly a takoví jsme byli i v jejich očích (Numeri 13,32-33).

Nevěrní zvědové hlásili, že kanaánská země je strašlivě násilná a hrozivá a že mezi obyvateli Kanaánu jsou Nefilim, krutí bojovníci, kteří jim nahánějí strach. Tato zpráva bohužel vedla první generaci následující po Mojžíšovi k tomu, že se odvrátila od Boží výzvy k dobývání. A Bůh byl tímto nedostatkem víry natolik znepokojen, že poslal Izraelity do pouště, aby bezcílně bloudili, dokud první generace nevymřela a nová generace nebyla připravena chopit se dobývání.

V tomto světle můžeme pochopit, jak Mojžíš navázal další silnou souvislost mezi touto částí pradávných a zkušeností Izraele. Chtěl, aby si jeho izraelští čtenáři spojili pravěké Nefilim z Genesis 6 s děsivými nefilskými bojovníky z Kanaánu. Násilí a naděje na vysvobození v Genesis 6:1-8 tak přímo hovořily o hrozbě násilí při dobývání Kanaánu.

Při zkoumání původního významu Genesis 4:1-6:8 jsme zatím viděli prapůvodní postavy spojené s lidmi ze současné zkušenosti Izraele. Nyní bychom si měli položit druhou otázku: Jaké důsledky měly tyto asociace pro izraelský lid, který následoval Mojžíše směrem k zaslíbené zemi?

DŮSLEDKY

Abychom pochopili jádro Mojžíšova poselství Izraeli, musíme si uvědomit základní scénář, který se v tomto materiálu objevuje dvakrát. Jistě si vzpomínáte, že Genesis 4:1-6:8 obsahuje dva scénáře násilí a naděje na vysvobození; 4:1-5:32 se zaměřuje na násilí Kaina a jeho potomků. V 5:29 a 32 je však zmíněn Noe, aby bylo naznačeno, že skrze něj přijde vysvobození. Podobně jako Genesis 6:1-8 informuje o násilí synů Božích a Nefilim, verš Genesis 6:8 se opět zmiňuje o Noemovi, aby naznačil, že Bůh hodlá vysvobodit i z těchto hrozeb.

Pro Izraelity, kteří následovali Mojžíše, měly být tyto scénáře dobrou zprávou. Ukazovaly, co pro ně Bůh již udělal a co se pro ně chystá udělat. Na jedné straně, stejně jako si Bůh použil Noema, aby vysvobodil izraelské předky od Kainovců, použil si již Mojžíše, aby Izraelce vysvobodil od Egyptanů. Na druhé straně, stejně jako si Bůh použil Noema, aby přinesl vysvobození od pravěkých Nefilim, chystal se použít Mojžíše, aby vysvobodil Izraelity, kteří čelili hrozbě Nefilim v zemi Kanaán.

Nyní, když jsme se seznámili se strukturou a původním významem Genesis 4:1-6:8, bychom se měli věnovat našemu poslednímu tématu: moderní aplikaci. Jak nás Nový Zákon učí aplikovat tuto část Mojžíšovy prastaré historie na náš moderní život?

MODERNÍ APLIKACE

Obvyklým způsobem prozkoumáme, jak Nový Zákon tato témata rozpracovává z hlediska tří fází Kristova království: za první, při inauguraci království, která se odehrála, když Kristus poprvé přišel na tuto zemi; za druhé, během trvání království, které se táhne celými dějinami církve; a za třetí, při dovršení království, kdy se Kristus vrátí ve slávě a přinese nové nebe a novou zemi. Tyto fáze Kristova království je třeba zkoumat odděleně, abychom dosáhli plnějšího pochopení způsobů, jakými se násilí a osvobození vztahují na dnešní křesťany. Podívejme se nejprve na motivy násilí a naděje na vysvobození při inauguraci království.

INAUGURACE

Inaugurace království při prvním Kristově příchodu připomíná svět násilí v prehistorii přinejmenším dvěma způsoby: zaprvé vidíme spojitost s násilím, které Ježíš vytrpěl na zemi, a zadruhé nacházíme spojitost s vysvobozením, které Ježíš přinesl svému lidu. Podívejme se nejprve na utrpení, které Ježíš zažil při svém prvním příchodu.

Násilí

Každý, kdo zná Ježíšův život, ví, že Ježíš trpěl pronásledováním ze strany světa mnoha způsoby. Když sloužil utlačovaným, nesl jejich zármutek a bolest. Není však pochyb o tom, že podle Nového Zákona byla vrcholem násilí páchaného na Kristu jeho smrt na kříži. Tím, že Ježíš podstoupil jeden z nejhorších způsobů poprav, jaký byl v době znám, vlastně zakusil horší osud, než jaký postihl spravedlivé v pravěku.

V tomto světle není překvapivé, že jedním ze způsobů, jakým Nový Zákon popisuje Ježíšovo utrpení, je přirovnání jeho smrti na kříži k násilí v pravěkém světě, přesněji řečeno ke smrti Ábela. Pisatel listu Židům věděl, že Kristus trpěl nevinně z rukou zlých lidí, a proto ve 12:22-24 svého listu přirovnává Kristovu smrt ke smrti Ábelově:

Přistoupili jste ... k Bohu, soudci všech, a k duchům spravedlivých, kteří

jsou učiněni dokonalými, a k prostředníku nové smlouvy Ježíšovi, a ke krvi pokropení, která mluví lépe než Ábel (Židům 1:23-24).

Narážka na Mojžíšovu prehistorii je zde jasná. Kristova prolitá krev promluvila lepší či důležitější slovo než krev Ábelova. To znamená, že Kristova smrt byla v Božích očích ještě významnější než smrt Ábelova. Ježíšova smrt nebyla obyčejnou událostí. Jeho smrt odčinila hříchy jeho lidu, protože trpěl místo každého, kdo v něj věří. Kromě toho však Kristova smrt vzbudila spravedlivý Boží hněv mnohem silněji než Ábelova krev.

V tomto světle bychom při čtení Mojžíšova vyprávění o násilnostech v prvopočátcích neměli pouze přihlížet k tomu, proč Mojžíš tyto kapitoly napsal pro své původní izraelské čtenáře. Z novozákonní perspektivy bychom měli také vidět, že násilí páchané na spravedlivých v prehistorii předjímalo Kristovo utrpení při inauguraci Království.

Nyní, když jsme viděli, jak Nový Zákon navazuje na prvotní svět násilí a Kristovo utrpení, měli bychom se zaměřit na druhý způsob, jakým se inaugurace království dotýká této části knihy Genesis. Významná souvislost se objevuje také v naději na vysvobození, kterou Ježíš přinesl světu.

Vysvobození

Ježíš strávil většinu svého veřejného působení hlásáním poselství naděje -- evangelia, poselství, že jednoho dne skončí utrpení života těch, kdo ho následují. Ježíšova oddanost tomuto poselství evangelia se objevuje v celém jeho učení. Všimněte si však, jak výrazně se poselství o osvobození objevuje v blahoslavenstvích, úvodních výrocích o požehnání v Kázání na hoře. Když Ježíš začínal toto známé kázání, řekl v Matoušově evangeliu 5:10-12 tato slova:

Blahoslavení ti, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království Nebes. Když vás budou tupit a pronásledovat a mluvit proti vám lživě všechno zlé kvůli mně, jste blahoslavení. Radujte se a jásejte, neboť hojná je vaše odplata v nebesích (Mt 5:10-12).

Tato blahoslavenství ukazují, že jedním z hlavních zájmů Ježíšovy učitelské služby bylo přinášet nadějná poselství, že Bůh svůj lid neopustil. Ježíš povzbuzoval své následovníky, aby měli naději, že je Bůh jednoho dne vysvobodí ze všeho utrpení.

Ježíš však neučil jen dobrou zprávu o naději na vysvobození -- svou smrtí a skutečně uskutečnil vysvobození, které ohlásil. Ježíš byl dokonalým Davidovým synem, a proto jeho smrtí došlo k vykoupení hříchů Božího lidu. Jeho smrt zaplatila cenu za hřích, takže jeho následovníci se již nemuseli bát strachu ze smrti. Jak čteme v listu Židům 2:14-15, Ježíš zemřel, aby:

... aby skrze smrt zahladil toho, kdo má vládu nad smrtí, totiž Dábla, a osvobodil ty, kteří byli strachem ze smrti drženi po celý život v otroctví (Židům 2:14-15).

Vidíme tedy, že témata násilí a naděje na vysvobození se snadno vztahují k inauguraci království v Kristu. Stejně jako Mojžíš psal, aby uznal hrozby proti Izraeli a poučil Izrael o Boží moci vysvobodit, Nový Zákon ukazuje, že Kristus přišel, aby trpěl násilí a přinesl svému lidu vysvobození z moci zla ve světě.

Nyní, když jsme viděli některé způsoby, jakými Nový Zákon spojuje Ježíšův první příchod s prehistorií, měli bychom si také všimnout, jak Nový Zákon vztahuje tuto část prehistorie na trvání království, na dobu mezi prvním a druhým příchodem Krista.

TRVÁNÍ

Nový Zákon vysvětluje, jak se trvání království dotýká témat z Genesis 4:1-6:8, přinejmenším dvěma způsoby, a tyto odkazy nám poskytují základní vodítko při aplikaci této části Písma na křesťanskou církev. Na jedné straně Nový Zákon učí, že máme očekávat pokračování násilí vůči Božímu lidu, a na druhé straně nás povzbuzuje, abychom tyto těžké časy snášeli tím, že budeme nadále věřit v Krista, který nás vysvobodí. Nejprve se zamysleme nad tím, že bychom měli očekávat násilí proti Kristovým následovníkům.

Trvající Násilí

Ježíš několikrát učil, že jeho následovníci budou trpět nenávisť a pronásledováním ze strany světa. V Matoušově evangeliu 23:34-35 však Ježíš sám upozornil na skutečnost, že toto utrpení je spojeno s utrpením spravedlivých v prapůvodním světě. Ježíš to řekl farizeům:

Hle, proto já k vám posílám proroky a moudré muže i učitele Zákona; některé z nich zabijete a ukřižujete, některé z nich budete bičovat ve svých synagogách a pronásledovat od města k městu, aby na vás padla všechna spravedlivá krev vylévaná na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zavraždili mezi svatyní a oltářem (Mt 23:34-35).

Ježíš předpověděl, že když vyšle své následovníky do světa, budou tvrdě pronásledováni. Všimněte si však také, jak Ježíš tuto předpověď propojil s prehistorií. Řekl, že násilí, které přijde proti jeho následovníkům, bude pokračovat ve vzoru násilí, které sahá až ke krvi spravedlivého Ábela, kterého zavraždil Kain.

Trvající Víra

Když si uvědomíme, že Kristovi následovníci budou během trvání království vždy trpět pronásledováním, pochopíme také, jak důležité je udržet si víru v Krista. Pisatel listu Židům se této otázky dotkl v 11. kapitole svého listu. Tato slova čteme v 11:4:

Vírou přinesl Ábel Bohu lepší oběť než Kain. Skrze ni se mu dostalo svědectví, že je spravedlivý, když Bůh vydával svědectví při jeho darech, a skrze tu víru ještě mluví, i když zemřel (Židům 11:4).

Hlavní myšlenkou tohoto úryvku je, že Kristovi následovníci v průběhu věků musí následovat Ábelův příklad. Přestože Ábelova spravedlnost mu přinesla potíže od jeho zlého bratra, je Ábel příkladem věrnosti, který mají všichni věřící následovat i v dnešní době.

Vidíme tedy, že témata násilí a osvobození v prehistorii se vztahují i na Kristovy následovníky během trvání království. Na jedné straně bychom měli být připraveni na to, že v našem věku budeme trpět opozicí a násilím. Na druhé straně však při snášení těchto těžkých časů zvítězíme jen tehdy, budeme-li věrní a budeme-li doufat, že nás Kristus jednoho dne vysvobodí.

Poté, co jsme viděli, jak témata násilí a vysvobození zapadají do inaugurace a pokračování království, měli bychom se věnovat závěrečné fázi Kristova království, jeho druhému příchodu.

DOVRŠENÍ

Zjednodušeně řečeno, Nový Zákon učí, že při Kristově návratu skončí násilí proti Božimu lidu a my zažijeme konečné vysvobození do světa věčného požehnání.

Konec Násilí

Konec násilí je ústředním aspektem novozákonního obrazu dovršení. Až se Kristus vrátí, nastane celková obnova stvoření, zbavená veškerého násilí. Poslechněte si, jak apoštol Jan popisuje Kristův návrat ve Zjevení 21:1-5:

A spatřil jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly ... A uslyšel jsem mocný hlas z trůnu, který řekl: „Hle, Boží stánek s lidmi; bude přebývat s nimi a oni budou jeho lid, a sám Bůh bude s nimi a bude jejich Bohem. A Bůh setře každou slzu z jejich očí. A smrti již nebude, ani žalu ani křiku ani bolesti již nebude, neboť první věci pominuly.“ Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, činím všechno nové.“ (Zjevení 21:1-5).

Konečné Vysvobození

Dovršení Kristova království však zároveň nepřinese jen konec násilí. Až se vrátí, udělí svému lidu nekonečné požehnání života a míru. Naše osvobození bude úplné a konečné. Ve Zjevení 22:1-2 čteme tento popis našeho konečného vysvobození:

I ukázal mi řeku vody života, čirou jako křišťál, která vycházela z trůnu Božího a Beránkova. Uprostřed náměstí toho města, z obou stran řeky je strom života, nesoucí dvanáctero ovoce; každý měsíc vydává své ovoce a listí toho stromu slouží k léčení národů (Zjevení 22:1-2).

Tato naděje na konečné vysvobození při druhém příchodu Krista se objevuje v celém Novém Zákoně. Vyjadřuje vrchol křesťanské víry. Toužíme po dni, kdy zkoušky a těžkosti tohoto světa nahradí životodárné zázraky světa budoucího. Utrpení bude vyměněno za radost. Boj bude nahrazen vítězstvím. A smrt bude vyměněna za věčný život.

Vidíme tedy, že stejně jako Mojžíš psal o prvotním světě násilí, aby povzbudil Izrael k postupu do Kanaánu, Nový Zákon nás učí toužit po novém světě, který přijde při dovršení. Až se Kristus vrátí, všichni, kdo mu uvěřili, se dočkají konce násilí a zdědí plně a slavné vysvobození do věčného světa spásy.

ZÁVĚR

V této lekci jsme se zabývali několika aspekty prvotního světa násilí popsaného v Genesis 4:1-6:8. Všimli jsme si struktury této části knihy Genesis. Viděli jsme také, jak Mojžíš původně sepsal tuto látku, aby povzbudil Izraelity, kteří ho následovali směrem do Kanaánu. A také jsme se dozvěděli, že jako křesťané musíme tuto část prehistorie aplikovat na naši novozákonní víru.

Když se na tuto část knihy Genesis podíváme tak, jak ji Mojžíš původně zamýšlel pro Izrael, stane se z ní mnohem víc než pouhý záznam minulosti. Místo toho můžeme vidět, že stejně jako Bůh vysvobodil z násilí v prvotním světě a jako později vysvobodil Izrael v Mojžíšově době, můžeme zvýšit svou naději, že Kristus jednoho dne vysvobodí z tohoto světa násilí i nás.

Dr. Richard L. Pratt, Jr. (Host) je spoluzakladatelem a prezidentem společnosti Third Millennium Ministries. Více než 20 let působil jako profesor Starého zákona na Reformovaném teologickém semináři a byl vedoucím katedry Starého zákona. Dr. Pratt je vysvěceným duchovním a hodně cestuje, aby evangelizoval a vyučoval. Studoval na Westminsterském teologickém semináři, získal titul M.Div. na Union Theological Seminary a doktorát ze starozákonních studií na Harvard University. Dr. Pratt je generálním editorem studijní Bible NIV Spirit of the Reformation a překladatelem New Living Translation. Je také autorem řady článků a knih, mezi něž patří například *Modli se s otevřenýma očima*, *Křesťanská apologetika*, *Najdi svou důstojnost*, *Dal nám příběhy*, *Komentář k 1. a 2. knize Letopisů* a *Komentář k 1. a 2. listu Korintským*.

SLOVNÍČEK

Ábel – syn Adama a Evy, který byl zavražděn svým bratrem Kainem.

Smíření – oběť, která odstraňuje vinu za hřích a usmíruje hříšníka s Bohem.

Kain – syn Adama a Evy, který zavraždil svého bratra Ábela.

Dovršení – třetí a poslední fáze inaugurační eschatologie, kdy se Kristus vrátí a naplní konečný Boží záměr pro celé dějiny.

Trvání – druhá nebo střední fáze inaugurační eschatologie; období Božího království po prvním Kristově příchodu, ale před konečným vítězstvím.

Henoch – jméno Kainova syna i Setova potomka; Kainův syn byl pyšný a vychloubačný, ale Setův potomek „chodil s Bohem“.

Henoch – Syn Setův; spravedlivý muž, který vzýval Hospodinovo jméno

genealogie – rodokmen nebo seznam potomků určité osoby nebo rodinné skupiny.

Inaugurace – první fáze inaugurační eschatologie; vztahuje se k prvnímu příchodu Krista a ke službě jeho apoštolů a proroků.

Jabal – syn Lámechův; otec těch, kdo žili ve stanech a chovali dobytek.

Jubal – syn Lámechův; otec všech, kdo hráli na harfu a flétnu.

Lámech – zlý Kainův potomek, který se chlubil, že zabil mladíka, který ho zranil.

Narativní – literatura, která vypráví příběh.

Nefilim – Silní bojovníci známí svým násilím a vykořisťováním.

Set – třetí syn Adama a Evy

Šém – Noemův syn, který byl vybrán, aby pokračoval v rodové linii.

Tubal-Kain – syn Lámechův, který ukoval nástroje z bronzu a železa.

Jahve – hebrejské jméno pro Boha, které pochází z věty „Já jsem, který jsem“; často se překládá jako „Hospodin“.